

แนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

จกมล สุริยะคำวงศ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ศิริวิมล ใจงาม¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รับต้นฉบับ: 17 กรกฎาคม 2558 รับตีพิมพ์: 21 สิงหาคม 2558

บทความวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2) ศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 27 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างปลายเปิด สัมภาษณ์ปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ใน 4 ขั้นตอนตามวงจรเดมมิงวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ส่วนการศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน คือ รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุโขทัย อาจารย์มหาวิทยาลัย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม และครูชำนาญการพิเศษด้านการศึกษาพิเศษ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย พบปัญหาการดำเนินงานในขั้นตอนลงมือปฏิบัติการดำเนินงาน ได้แก่ ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีปัญหา ติดขัดล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพ และไม่พบปัญหาในการดำเนินงานในขั้นตอนการวางแผน ขั้นตอนตรวจสอบการดำเนินงาน และขั้นตอนปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงาน

2. แนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เป็นบทบาทหน้าที่โดยตรงของคณะครูควรดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้มีประสิทธิภาพด้วยตนเองโดยวิธีการที่หลากหลาย

คำสำคัญ: แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม

¹ การติดต่อและการร้องขอบทความนี้ กรุณาส่งถึง ศิริวิมล ใจงาม คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม E-mail: jsiriwimol@psru.ac.th

Guideline for the Operation of Individualized Education Program in the Inclusive Pilot Schools under Sukhothai Educational Service Area Office

Jongkon Suriyakhamwong

Pibulsongkram Rajabhat University

Siriwimol Jaingam¹

Pibulsongkram Rajabhat University

Received: 17 July 2015 Accepted: 21 August 2015

Research Article

The purposes of this research were 1) to investigate the problems of the operation of individualized Education Program in the inclusive pilot schools under Sukhothai Educational Service Area Office, and 2) to propose guidelines for the operation of Individualized Education Program in the inclusive pilot schools under Sukhothai Educational Service Area Office. To investigate the problems of the operation of Individualized Education Program in the inclusive pilot schools, 27 administrators, special education supervisors and school teachers were interviewed. Interview data were analyzed using Content Analysis. To seek the guidelines for the operation of Individualized Education Program, 7 experts including a director of special education center region 7, an inspector, an administrator of inclusive school, a special education supervisor and academic staff were interviewed. Then, the data was analyzed using Content Analysis.

The findings were as follows:

1. Problems of the operation of Individualized Education Program in the inclusive schools was founded in the Doing (D) process. The specific problems were founded on a lack of knowledge on IEP process, assistive technology, computer and internet system.
2. The proposed guidelines for the operation of Individualized Education Program in the inclusive pilot schools under Sukhothai Educational Service Area Office, were that both administrators and school teachers should enhance their self-awareness of the effective operation on Individualized Education Program by employing various ways to improve their work for students with special needs.

Keywords: individualized education program, inclusive pilot school

¹Correspondence concerning this article and requests for reprints should be addressed to Siriwimol Jaingam, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University, E-mail: jsiriwimol@psru.ac.th

บทนำ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้นมีความแตกต่างกันทั้งระดับความรุนแรงและลักษณะความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจและพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน จึงต้องอาศัยความละเอียดอ่อนและรอบคอบในกระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องปรับให้เหมาะกับเด็กทั้งทางด้านจุดมุ่งหมายทางการศึกษา รูปแบบของหลักสูตร การวางแผนในการนำหลักสูตรไปปฏิบัติและการประเมินการใช้หลักสูตร กระบวนการดังกล่าวนี้สำหรับเด็กพิเศษต้องจัดทำในลักษณะของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Plan) ส่วนการเรียนการสอนในโรงเรียนนั้นอาจเรียกได้ว่าเป็นการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543) สอดคล้องกับเบญจา ชลธารนน (2546) กล่าวว่า โรงเรียนต้องตอบสนองความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนที่พิการหรือมีความบกพร่อง โดยมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล นอกจากนั้น การวิจัยกรณีศึกษาโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาเพื่อไปสู่การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการบนหลักสิทธิมนุษยชน สรุปสาระสำคัญไว้ข้อหนึ่งระบุว่า สถานศึกษาต้องตั้งคณะกรรมการการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กพิการแต่ละบุคคลตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลหมายถึง แผนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือและความยินยอมจากผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ แผนนี้บรรจุเนื้อหาสาระของหลักสูตรซึ่งนักเรียนจะต้องเรียน โดยปกติแล้วแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลจะจัดทำขึ้นสำหรับแต่ละคนเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน ผดุง อารยะวิญญู (2542) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) กล่าวว่าแผนการให้บริการทางการศึกษาพิเศษรายปีที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรให้กับนักเรียนพิการ หรือที่มีความบกพร่องเฉพาะบุคคล โดยพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดทำซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ระดับความสามารถของนักเรียนในปัจจุบันตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเป็นอย่างมาก เพราะแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล นำมาประกอบการวางแผนการพัฒนาให้เหมาะสม กับความต้องการจำเป็นของนักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนหลายฝ่ายมาร่วมมือกันจัดทำเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเกิดการพัฒนาได้เต็มศักยภาพของตนเองนักการศึกษาพิเศษหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลกับการพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไว้ได้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้ “แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาพิเศษที่นักการศึกษาคิดค้นขึ้นมาเพื่อให้การเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น” (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) “หลักการสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการ ครูต้องจัดทำแผนการศึกษาเป็นรายบุคคล” (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) และ “เครื่องมือสำคัญซึ่งเป็นที่ยอมรับกันว่าสามารถใช้ในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คือโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล” (พวงแก้ว กิจธรรม, 2549)

การดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ยังดำเนินการได้ไม่เต็มที่นัก ถึงแม้ว่าผู้บริหารสถานศึกษา

ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษและจะได้รับนโยบาย การฝึกอบรม ให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นส่วนใหญ่แล้วก็ตาม ยังพบว่า ยังมีปัญหาในกระบวนการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ยังไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนานักเรียนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครูการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษยังไม่มี ความเข้าใจในการประเมินความบกพร่องของนักเรียน จึงทำให้การวางแผนการพัฒนานักเรียนไม่ตรงกับ ความบกพร่องหรือความต้องการของนักเรียน (ปราณี หินจันทร์ และคณะ, 2550) ขาดความเข้าใจในขั้นตอนการ จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ไม่มีการติดตามประเมินผล ขาดทักษะในการเขียนแผนการจัด การศึกษา ไม่เข้าใจในเรื่องการขอใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และสิ่งอื่นใดทางการศึกษา (อมรรัตน์ ดั่งทรัพย์, 2551)

ปีพ.ศ. 2555 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ปรับปรุงแบบการบริหารจัดการใน โรงเรียนจากรูปแบบโรงเรียนจัดการเรียนร่วมเป็นโรงเรียนจัดการเรียนรวม โดยให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แต่ละเขต คัดเลือกโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จำนวน 2 โรงเรียน เพื่อพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวม ในปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ได้จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเรียนรวมกับเด็กปกติในแบบบูรณาการมากขึ้นโดยการจัดตั้งโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม ตามโครงการโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปีพ.ศ. 2557 รวมทั้งหมด 9 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 จำนวน 4 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 จำนวน 5 โรงเรียน

จากการศึกษาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ในระยะเวลา 2- 3 ปีที่ผ่านมายังไม่ทราบว่ามีปัญหาในด้านใดบ้าง ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลใน โรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ว่ามีปัญหาและแนว ทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางในการพัฒนา แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล ให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ต่อไป

จุดมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาปัญหาและแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

1.1 ด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ตามขั้นตอนของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผนปฏิบัติงาน (Plan) ขั้นลงมือปฏิบัติ (Do) ขั้นตรวจสอบหรือ การประเมินผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นปฏิบัติการแก้ไข (Act)

1.2 ด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษ และครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวม 27 คน

1.3 ด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยคือปัญหาและแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยตามขั้นตอนของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน

1.4 ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ปีการศึกษา 2557

1.5 ด้านสถานที่

สถานที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และ เขต 2

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

2.1 ด้านเนื้อหา

ในขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยมุ่งศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยปีการศึกษา 2557 ตามขั้นตอนของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน

2.2 ด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 7 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัยสาขาการศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ด้านการศึกษาพิเศษจำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมที่โรงเรียนผ่านการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับดีมากจำนวน 1 คน ครูชำนาญการพิเศษด้านการศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน

2.3 ด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลโรงเรียนต้นแบบ การเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยปีการศึกษา 2557 ตามขั้นตอนของ เดมมิ่ง 4 ขั้นตอน

2.4 ด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ปีการศึกษา 2557

2.5 ด้านสถานที่

สถานที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสุโขทัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 และเขต 2 โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมและโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม

เครื่องมือการวิจัย

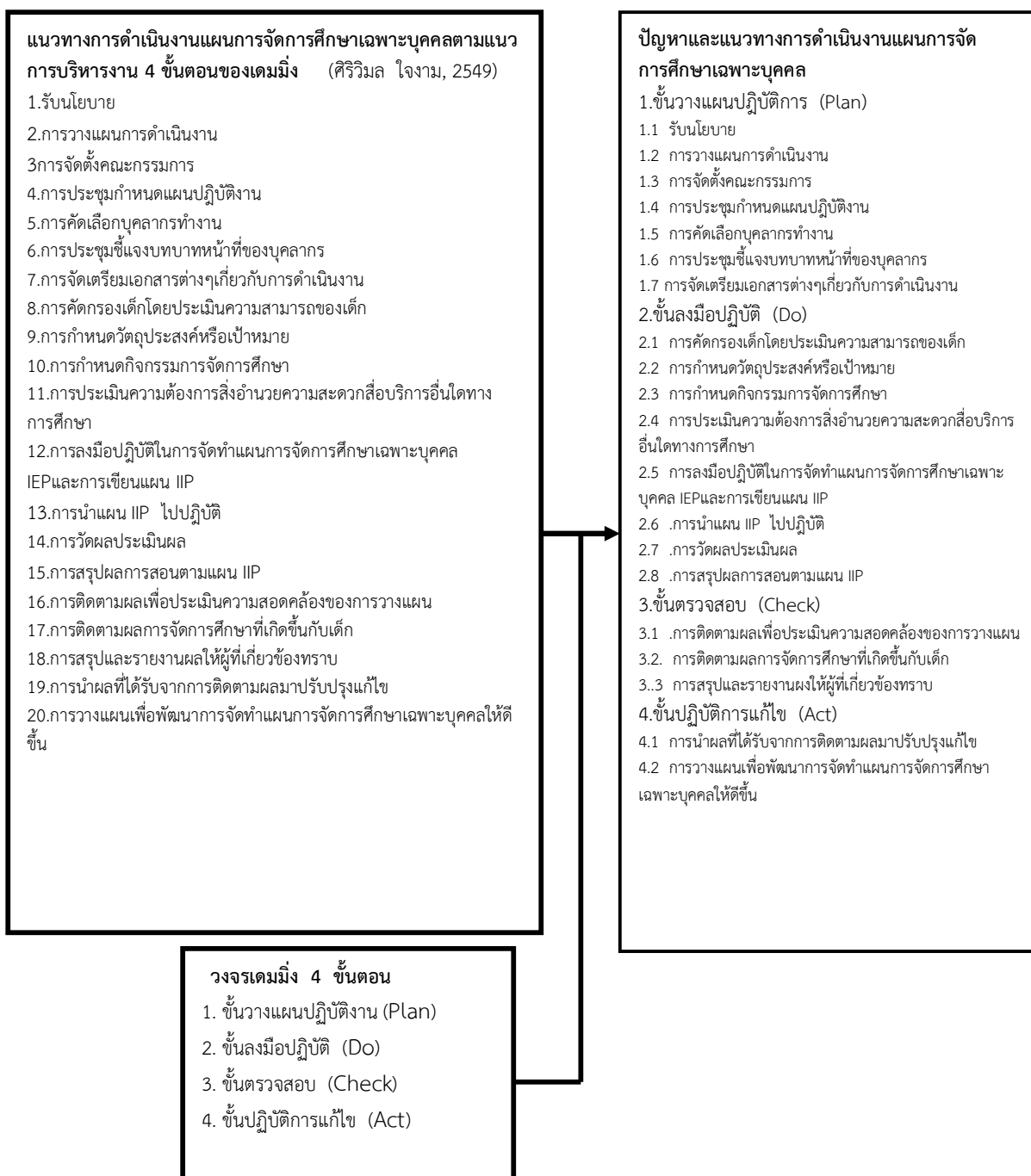
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทั้งสองขั้นตอนโดยขั้นตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเองจำนวน 1 ชุด โดยออกแบบการสัมภาษณ์ตามกรอบกระบวนการบริหารงานของเดมมิ่ง 4 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นตอนวางแผนการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 2) ขั้นตอนมีปฏิบัติการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) ขั้นตอนตรวจสอบการดำเนินแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) ขั้นตอนปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ขั้นตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ปีการศึกษา 2557 ที่ผู้วิจัยดำเนินการสร้างขึ้นเองจำนวน 1 ชุด ประเด็นการสัมภาษณ์มาจากผลสรุปของปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ปีการศึกษา 2557 ที่ได้จากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 1 การสัมภาษณ์ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสองขั้นตอน ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายด้วยตนเองครบทุกคน ตามที่กำหนด ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานตามลำดับดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการขอสัมภาษณ์ ติดต่อและประสานงานกับโรงเรียนที่ต้องการเก็บข้อมูลล่วงหน้าจากกลุ่มเป้าหมายพร้อมนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูล นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาจัดพิมพ์โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้ตามขั้นตอนการบริหารงานตามวงจรเดมมิ่ง 4 ขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) สรุปบันทึกประเด็นปัญหาและความถี่สูงสุดของปัญหาในแต่ละขั้นตอน ขั้นตอนที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลในการสัมภาษณ์โดยนำข้อมูลที่ได้ทั้งจากการจดบันทึกและการบันทึกเทปเสียงสัมภาษณ์ซึ่งเป็นบทสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและเก็บข้อมูลในรูปเอกสาร นำข้อมูลที่เก็บได้มาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา จากนั้นจัดหมวดหมู่ข้อความ ตีความ พรรณนาและนำมาสร้างข้อสรุปเบื้องต้นเพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของกลุ่มข้อมูลต่างๆและคัดแยกข้อมูลที่ไม่ต้องการออกไป จากนั้นนำข้อมูล

ทั้งหมดที่ได้มาเรียงสรุป โดยใช้วิธีการของความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผล การใช้วิธีการสังเคราะห์ตีความโดยใช้พื้นฐานจากข้อมูลเอกสาร ที่ผู้วิจัยได้ทำการเรียบเรียงไว้ในเบื้องต้น และนำเสนอผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลตามจุดประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าในลักษณะของการเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

เพื่อให้การศึกษาแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ในครั้งนี้ได้ผลบรรลุ จุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 มีดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

จากการวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ใน 4 ขั้นตอน พบว่า

1.1 ขั้นตอนการวางแผนดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนทุกกลุ่มมีความเห็นว่า การดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในขั้นตอนนี้ไม่มีปัญหา โดยให้เหตุผลว่า 1) ครูและผู้บริหารโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการวางแผนการดำเนินงานเป็นอย่างดี โดยมีคุณวุฒิทางการศึกษาและได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ 2) ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากคณะครูในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน

1.2 ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นทั้งสองลักษณะ คือ เห็นว่ามีปัญหาและไม่มีปัญหา โดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีปัญหาเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยคือ 1.) ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล 2) โรงเรียนได้รับสื่อสิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ 3) คอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการทำงานมีปัญหา แต่มีข้อสังเกตจากผู้ให้สัมภาษณ์ว่า การดำเนินงานแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลในขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ ในประเด็นที่ไม่มีปัญหาคือ 1) การคัดกรองเด็กพิเศษ 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 4) การวัดผลประเมินผล

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่มีปัญหาในการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในขั้นตอนการตรวจสอบการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีสาเหตุมาจาก 1) มีการนิเทศติดตามผลตลอดเวลา ติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 2) มีการสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานปฏิบัติการแก้ไขแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกโรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าไม่มีปัญหาในการดำเนินงานแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ในขั้นตอนการปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงานแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่ามีสาเหตุมาจาก 1) การนำผลที่ได้รับมาจากการติดตามผลปรับปรุงแก้ไข 2) แนวทางในการพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. แนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอให้เห็นดังตาราง

ตาราง 1 ปัญหาและแนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ปัญหา	แนวทางการดำเนินงาน
ขั้นตอนการวางแผน ไม่พบว่ามีปัญหา	ขั้นตอนการวางแผน -
ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ 1. ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ตั้งคำถามของผู้ให้สัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “ครูไม่มีความชำนาญ ความรู้ในเรื่องการจัดทำแผนไม่มี หัวข้อโครงการไม่เชี่ยวชาญ ขาดความรู้ความสามารถพอสมควร” (ผู้บริหารโรงเรียนที่ 2) “ครูผู้รับผิดชอบ คนที่ได้รับการอบรมมีเพียงคนเดียว มาขยายผลได้ไม่เต็มที่ ครูไปอบรมหนึ่งสัปดาห์แต่มาขยายผลครึ่งวัน ทำให้ได้รับการถ่ายทอดได้ไม่เต็มที่” (ผู้บริหารโรงเรียนที่ 7) “ครูบางคนไม่ได้รับการอบรมไม่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลและเด็กเรียนร่วม ไม่เข้าใจวิธีการจัดทำแผน IEP และ IIP มีปัญหาในด้านนี้” (ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนที่ 8) “ครูไม่ได้จบมาโดยตรง ครูขาดความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม” (ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนที่ 2)	ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติ 1. ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดจัดสุโขทัยควรอบรมให้ความรู้แก่ครูทุกคน ทุกโรงเรียนเทอมละ 1 ครั้ง 2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดอบรมให้ความรู้กับครูทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย 3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานกับโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวมในการฝึกเขียนแผน 4. ศึกษาวิเคราะห์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำผู้ที่มีความรู้ เชี่ยวชาญด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมาอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนและศึกษานิเทศก์นิเทศติดตามเป็นระยะๆ 5. คณะครูจัดอบรมกันเองในโรงเรียน โดยเชิญวิทยากรในท้องถิ่นหรือโรงเรียนใกล้เคียงมาให้การอบรม 6. คณะครูศึกษาดูงานโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมและโรงเรียนต้นแบบการเรียนรู้รวม

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางการดำเนินงาน
ปัญหาการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล	แนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
2. สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ ดังคำกล่าวของผู้ให้การสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “สื่อไม่เพียงพอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จะดำเนินการจัดซื้อให้ ของที่ได้มาไม่ตรงกับความต้องการ”(ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาพิเศษ โรงเรียนที่ 2) “สื่อต่างๆจากโรงเรียนพยายามจัดหาให้ เพียงพอกับความต้องการของเด็กแต่บางครั้ง สื่อไม่พอ ไม่เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก เช่นเด็กบกพร่องทางสายตาขอแว่นตา แว่นขยายไปก็ยังไม่ได้ตรงตามที่กำหนดไว้ ขาดแคลนบ้างบางอย่าง” (ผู้บริหารโรงเรียนที่ 3) “สื่อที่มีอยู่คือสื่อที่ผลิตขึ้นเอง สื่อที่ศูนย์การศึกษาพิเศษให้มาบางครั้งสื่อไม่เหมาะสม ต้องผลิตขึ้นเองบ้างบางครั้งไม่มีวัตถุดิบที่เหมาะสม สื่อไม่เพียงพอต้องประยุกต์ใช้”(ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษ โรงเรียนที่3) “สื่อไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนเพราะ นักเรียนของเรามีจำนวนมาก”(ครูผู้สอนที่รับผิดชอบโครงการจัดการศึกษาพิเศษ โรงเรียนที่ 7) “สื่อน้อยไป ควรให้มีความหลากหลายและ ขาดงบประมาณ”(ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนที่ 9)	1. ครูจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อขอ งบประมาณไปที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดและ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2. ครูผลิตสื่อใช้เองโดยนำวัสดุท้องถิ่นนำมาผลิต 3. ครูประยุกต์ใช้สื่อที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด 4. ครูของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการใน ท้องถิ่น เช่น ชุมชน เทศบาล

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัญหา	แนวทางการดำเนินงาน
3. คอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการปฏิบัติงานมีปัญหา ติดขัดล่าช้า ดังคำกล่าวของผู้ให้การสัมภาษณ์ที่กล่าวว่า “การเข้าระบบอินเทอร์เน็ต ปัญหาอยู่ที่ระบบ ลงไปแล้วล่าช้า ลงข้อมูลไปแล้วไม่รับ” (ครูหัวหน้าโครงการจัดการศึกษาพิเศษ โรงเรียนที่ 9) “การเข้าระบบอินเทอร์เน็ต ในการจัดทำ IEP Online อินเทอร์เน็ตมีความล่าช้าเด็กพิเศษมี จำนวนมากจึงทำให้การกรอกข้อมูลพื้นฐาน มากจนบางครั้งไม่สามารถบันทึกได้ ทำให้ ทำงานช้าช้อน”(ครูผู้สอนที่รับผิดชอบ โครงการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนที่ 9)	1. ครูแจ้งผู้บริหารทราบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงแก้ไข 2. ครูประสานงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดและ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับปรุง แก้ไขระบบการทำงาน 3. หากมีความจำเป็น ครูควรใช้อุปกรณ์ส่วนตัวที่บ้าน หรือชุมชน 4. ครูของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานราชการใน ท้องถิ่น เช่น ชุมชน เทศบาล
ขั้นตรวจสอบการดำเนินงาน ไม่พบว่ามีปัญหา	ขั้นตรวจสอบการดำเนินงาน -
ขั้นปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงาน ไม่พบว่ามีปัญหา	ขั้นปฏิบัติการแก้ไขการดำเนินงาน -

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยแนวทางดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบเรียนรวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เมื่อวิเคราะห์แล้วพบปัญหาคือ ครูยังมีความรู้ความ
เข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไม่เพียงพอ มีผลทำให้การดำเนินการจัด
การศึกษาพิเศษ ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แสดงให้เห็นว่า การอบรมของหน่วยงานที่รับผิดชอบที่
ผ่านมายังมีประสิทธิภาพไม่ดีเท่าที่ควร อาจเป็นที่กระบวนกรหรือเนื้อหาสาระไม่ตรงกับความต้องการในการ
ใช้งานของครู ทั้ง ๆ ที่หน่วยงานดังกล่าวก็จัดการอบรมให้ความรู้เป็นประจำทุกปี สอดคล้องกับผลการวิจัย
ของ เจษฎาภรณ์ แก่นนาคำ (2545) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานและปัญหาในการจัดการเรียนร่วม
ของเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดขอนแก่น ด้านการจัดการ
เรียนการสอน พบว่าบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับ
นักเรียนพิเศษ เนื้อหาในหลักสูตรไม่เหมาะกับการจัดการเรียนร่วม ครูผู้สอนยังขาดเทคนิคเฉพาะต่างๆที่
เหมาะสม ในการจัดการเรียนการสอนนักเรียนพิเศษเรียนร่วม สื่อไม่เพียงพอและประสิทธิภาพไม่เพียงพอ
ครูไม่มีจิตวิทยาในการใช้สื่อการสอน ครูขาดความรู้และประสบการณ์ด้านการวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่
มีความต้องการพิเศษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจมา ชลธารนนท์ (2548) ได้ศึกษาการนำนโยบายสู่

การปฏิบัติ กรณีศึกษาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่าจุดอ่อนของการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม คือ กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลยังไม่มีคุณภาพเพียงพอ ครูยังไม่มีความรู้ในการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IIP) และแผนการจัดการศึกษาที่จัดทำแล้วนั้น ยังไม่ครอบคลุมสาระสำคัญและชัดเจนเพียงพอที่จะพัฒนานักเรียนได้ ครูมีภาระงานมากมีผลทำให้แผนการสอนเฉพาะบุคคลไม่มีคุณภาพ การประเมินนักเรียนยังไม่ครอบคลุมทุกด้าน มีปัญหาเรื่องการคัดแยก การคัดกรอง เนื่องจากขาดความรู้ ความเชี่ยวชาญในการค้นหาและตรวจสอบความบกพร่องของนักเรียนแต่ละประเภท เทคนิคการสอนยังไม่เหมาะสมกับนักเรียน การรายงานความก้าวหน้า นักเรียนยังไม่สมบูรณ์ และยังไม่มีบททบทวนเพื่อปรับแผน IEP เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นิรติชัย ชินกะธรรม (2547) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาบุคลากรด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาพิเศษเขต 11 จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยเฉพาะการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในหัวข้อที่ 3 คือ การวางแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และในส่วนของวิธีการพัฒนาบุคลากรโดยยุทธศาสตร์ด้านการศึกษาดูงาน พบว่า บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนักในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพราะทุกคนให้ความสนใจและตั้งใจในการศึกษาดูงาน มีการซักถามปัญหา และขอคำแนะนำเอกสารกลับมาเป็นตัวอย่างในการพัฒนาการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. แนวทางการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย

เมื่อวิเคราะห์แนวทางการดำเนินงานจากผู้เชี่ยวชาญที่ให้สัมภาษณ์ พบว่าส่วนใหญ่เป็นข้อเสนอแนะในห้องครุที่เกี่ยวของทำงานร่วมกัน ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย โรงเรียน หน่วยงานราชการในท้องถิ่น ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้าโครงการการศึกษาพิเศษ ครูผู้สอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนางานการดำเนินงานแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

เมื่อพิจารณาตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าแต่ละฝ่ายควรแสดงบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลในโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย ดังนี้

1. ครูที่เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับงานการศึกษาพิเศษ มักเป็นตัวแทนคนเดิม โรงเรียนควรตระหนักถึงการพัฒนาบุคลากรให้ทั่วถึง
2. งานการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นการแต่งตั้งครูที่รับผิดชอบงานด้านการจัดการศึกษาพิเศษนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนควรร่วมมือกันในการคัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสม มีความรู้ความสามารถเข้ามามีบทบาทและทำหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษอย่างสมบูรณ์แบบ
3. ครูควรมีความตระหนักในตนเอง ในการที่จะพัฒนานตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องและพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีพัฒนาการที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยบทบาทขององค์กรส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). *แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศุภสมาคมธรรมมา.
- เจษฎาภรณ์ แก่นนาคำ. (2545). *สภาพการดำเนินงานและปัญหาในการจัดการเรียนร่วมของเด็กพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย (สาขาการศึกษาพิเศษ) มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2552). *รูปแบบการจัดการเรียนร่วมแบบรวมพลัง: การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม*. วันที่สืบค้น 9 มกราคม 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.hatyaiwit.ac.th/media/ebook/pdf/4315014/pdf.pdf>.
- นิรุตติ์ ชินกะธรรม. (2547). *การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 11 จังหวัดนครราชสีมา*. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เบญญา ชลธารนนท์. (2548). *การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปราณี หินจันทร์ และคณะ. (2550). *การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในชั้นเรียนปกติปีการศึกษา 2548 จังหวัดอุดรธานี*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: ราไทยเพรส.
- พวงแก้ว กิจธรรม. (2549). *โปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคลกับงานฟื้นฟูสมรรถภาพการได้ยิน*. วันที่สืบค้น 11 มีนาคม 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.tddf.or.th/library/study/iepdeaf1.doc>.
- พูลทรัพย์ คชฤทธิ์ (2545). *การศึกษาความต้องการนิเทศทางวิชาการของครูโครงการเรียนร่วมโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริวิมล ใจงาม. (2549). *การศึกษาพิเศษ*. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- อมรรัตน์ ดั่งทรัพย์. (2551). *การนำเสนอแนวทางการดำเนินงานวิชาการ โรงเรียนเรียนร่วมที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาภาคบังคับ จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก.